

Inriktningsplan 2022–2026

Statens historiska museer

Inledning

Statens historiska museers, SHM:s, inriktningsplan beskriver myndighetens mål och prioriteringar de kommande åren. Här finns även myndighetens vision samt spelregler för en gemensam organisationskultur. Med andra ord är detta ett mycket viktigt dokument, en färdplan som berättar om vart vi ska och vad som är prioriterat för att nå dit. Alla vi i SHM har ett ansvar för att förverkliga målen. Ändå är de inte detaljerat beskrivna, utan det konkreta arbetet ska planeras och utföras i organisationens olika verksamheter.

För att lyckas behöver SHM fortsätta att utvecklas. Våra spelregler för hur vi ska agera med varandra är en viktig del i en god arbetsmiljö. Såväl stödverksamhet som intern styrning ska stärka organisationen för att skapa en mer sammanhållen och därmed stark myndighet. Ett ökat internt samspel behövs för att tillvarata styrkan i myndigheten som helhet.

Dokumentet grundar sig på SHM:s inriktningsplan från 2018 samt uppgiften att bidra i omställningen till ett miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbart samhälle. I bearbetningen av planen har en ökad tydlighet i riktningen och vår verksamhetsutveckling varit i fokus. Tillsammans ska vi arbeta för att bli statens starka historiska aktör – en koncernmyndighet med flera varumärken – som bidrar till ett demokratiskt och hållbart samhälle. Allt vi åstadkommer ska vi göra till samhällets nytta och för att historia ska vara en aldrig sinande tillgång!

Magnus Hagberg
Överintendent

Om inriktningsplanen

Inriktningsplanen beskriver myndighetens utveckling de kommande åren. I planen redovisas hur vi tolkar vår roll i samhället utifrån vårt uppdrag, vår vision – som sammanfattar myndighetens strävan – och våra fem verksamhetsgrenar med mål och prioriteringar. Målen anger den förändring vi ska åstadkomma för att bättre uppfylla myndighetens uppdrag och stärka vårt bidrag till samhället. Prioriteringarna visar det vi ska fokusera på och vad som ska driva utvecklingen framåt. Planen utgör, tillsammans med VP-direktivet, utgångspunkt för den årliga planeringen.

SHM:s uppdrag

Enligt SHM:s instruktion (SFS 2014:1079) ska myndigheten främja kunskapen om och intresset för Sveriges historia och bevara och utveckla det kulturarv som myndigheten förvaltar. Myndighetens verksamhet ska vara en angelägenhet för alla människor.

Det uppnår vi genom att bedriva arkeologisk uppdragsverksamhet, utveckla och förvalta samlingarna, arbeta med kunskapsuppbyggnad och erbjuda en bred publik verksamhet. Vi har även i uppdrag att samverka med myndigheter och civilsamhällets organisationer, stödja regionala och lokala museer samt bedriva internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete.

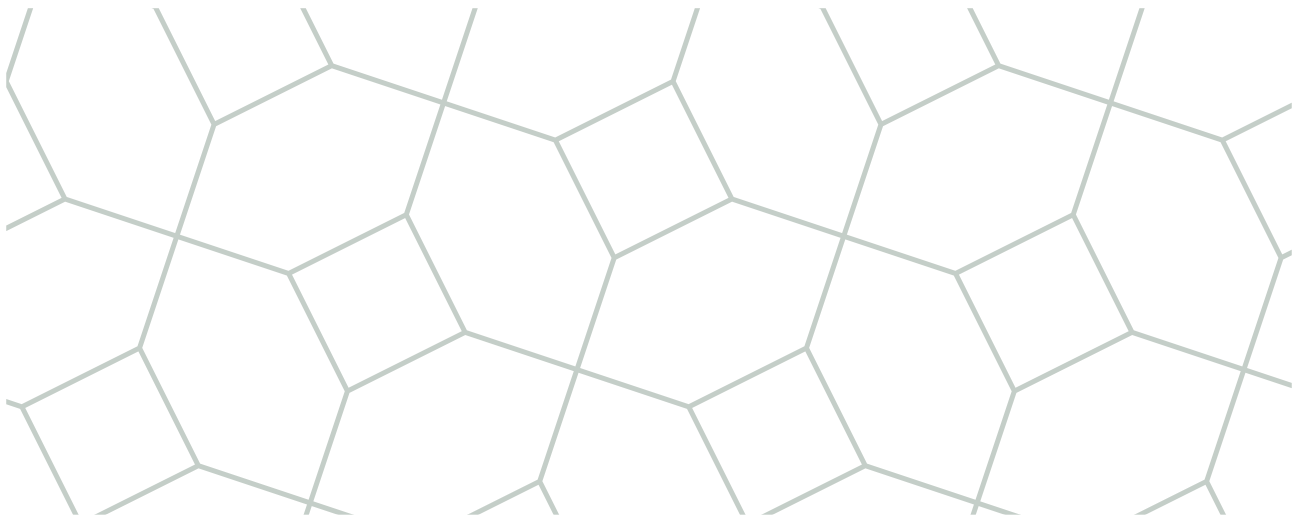
SHM:s roll i samhället

Det övergripande syftet med SHM:s verksamhet är att bidra till en demokratisk samhällsutveckling. Det åstadkommer vi genom att ge så många som möjligt tillgång till kulturarv och historia. Vi ska möjliggöra lärande, upplevelser och dialog om historia ur olika infallsvinklar och perspektiv. Samverkan med andra aktörer är en självklar del av all vår verksamhet.

Vår verksamhet riktar sig till många olika användare i samhället – allt ifrån Arkeologernas uppdragsgivare till forskare, besökare på våra museer och de som använder vårt digitala utbud. Vi ska sätta användarna i centrum och med ett utifrånperspektiv anpassa verksamheten för olika målgrupper och hela landet. Liksom andra myndigheter ska vi även bidra i omställningen till ökad hållbarhet. På så vis blir vårt bidrag till samhället så angeläget som möjligt.

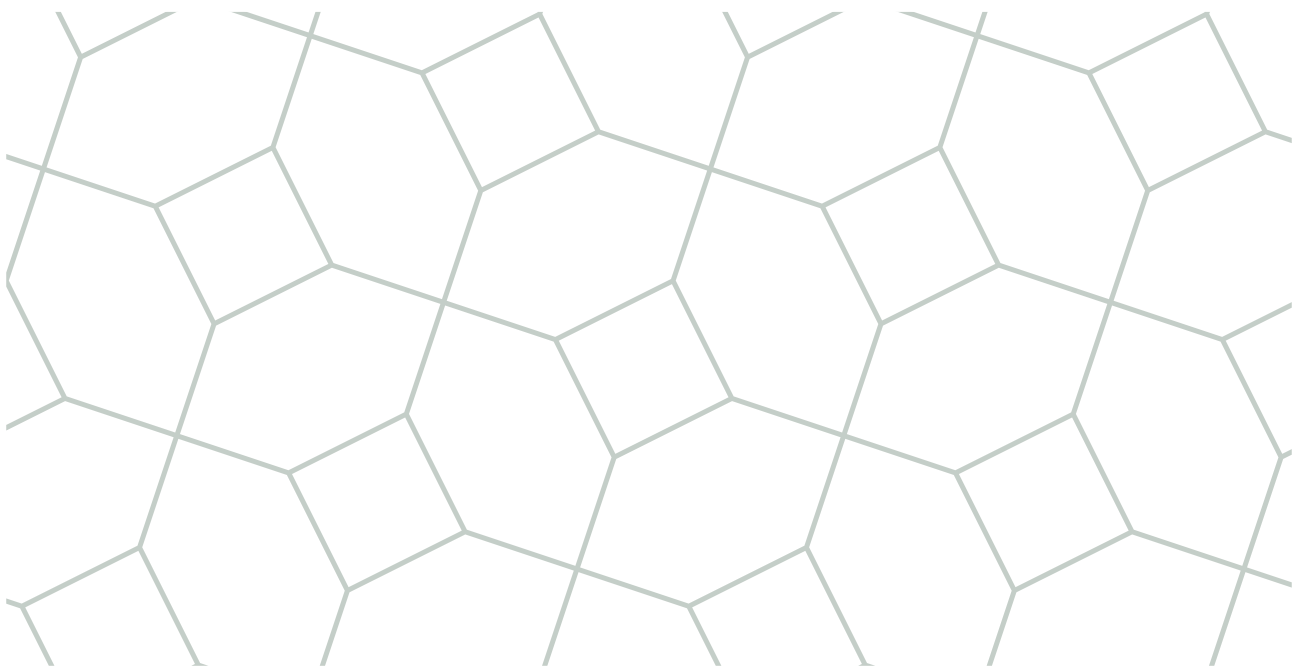
Vi ska också arbeta för framtida generationer. De föremål som samlas in och den dokumentation som skapas är avgörande för vilken historisk kunskap som kan förmedlas såväl nu som i framtiden. Samlingarna och kunskapen om dem ska förvaltas effektivt och långsiktigt hållbart samt göras digitalt tillgänglig. Kulturarv behöver vara användbart för att vara angeläget, vilket gör att tillgängligheten är en framgångsfaktor.

Vi ska i samverkan med andra och genom utveckling av ny kunskap tillföra olika perspektiv på samlingar och historia. Med en gedigen kunskapsbas kan vi inta rollen som en kunnig moderator och låta olika tolkningar mötas. Det stärker vår trovärdighet och roll i samhällsdialogen samt ger möjlighet till reflektion och engagemang om historia, samtid och framtid.

SHM:s vision

**Tillsammans gör vi historia
betydelsefullt för fler**

Arkeologisk uppdragsverksamhet

Regeringens uppdrag

SHM ska bedriva arkeologisk uppdragsverksamhet (SFS 2014:1079).

Mål

Vara marknadsledande inom uppdragsarkeologi

Genom en konkurrenskraftig arkeologisk uppdragsverksamhet ger vi samhället tillgång till historia och kulturarv. Vår verksamhet ska vila på expertis med vetenskaplig bredd och djup samt bidra till att ny kunskap når ut och brukas. Vi ska vara en efterfrågad aktör som kan ta olika typer av uppdrag i hela landet.

Prioriteringar

Öka efterfrågan på våra tjänster

Att vara marknadsledande innebär att vara konkurrenskraftig och svara mot marknadens behov. För att fortsatt vara efterfrågade och skapa ny efterfrågan ska vi vara lyhörda, innovativa, bedriva kunskaps- och verksamhetsutveckling samt utnyttja våra styrkor och marknadsföra dem.

Säkra kompetensen

Arkeologerna ska arbeta brett och strategiskt med kompetensförsörjning. Vi ska upprätthålla, utveckla och attrahera rätt kompetens samt utveckla kunskaps- och erfarenhetsöverföring mellan medarbetare och regionkontor.

Arbeta som ett Arkeologerna

Genom ökat samspel mellan regionkontoren ska vi dela expertkompetens i hela landet och utnyttja gemensamma resurser effektivt. Vi ska utveckla gemensamma verktyg och processer samt implementera dem på samtliga kontor.

Utveckla ekonomistyrningen

En långsiktig hållbar ekonomi är en ekonomi i balans. Vi ska fortsätta att utveckla verktyg för uppföljning av uppdrag och resultat. Intern ekonomistyrning underlättar ett effektivt resursutnyttjande, ger ökad lönsamhet och gör det lättare att uppfylla beställarens krav.

Utveckling och förvaltning av samlingarna

Regeringens uppdrag

SHM ska vårda, förteckna, vetenskapligt bearbeta och genom nyförvärv berika de samlingar som har anförtrotts myndigheten samt förvalta och vårda de fornfynd som Riksantikvarieämbetet beslutar att tillföra myndigheten (SFS 2014:1079).

Mål

Öka tillgången till samlingarna och utveckla en effektivare förvaltning

SHM:s samlingar och kunskapen om dem är basen för vår verksamhet. När de används är de en resurs för samhället. För att säkerställa källorna till samtidens och framtidens historieskrivning ska vi förbättra samlingarnas och dokumentationens långsiktiga bevarande och användbarhet.

Prioriteringar

Arbeta för en accession i balans

Sedan många år finns en eftersläpning i införlivandet, accessionen, av arkeologiskt fyndmaterial och ett omfattande inflöde av nya ärenden. För att göra materialet tillgängligt snabbare ska vi fokusera på att minska eftersläpningen. Genom samverkan effektiviserar vi hanteringen av det löpande inflödet.

Öka den digitala tillgången

SHM:s samlingar är digitalt registrerade i olika grad. För att förbättra kontrollen och öka tillgången till samlingarna ska vi digitalt registrera de föremål som i nuläget enbart är analogt förtecknade. För att kunna prioritera i arbetet ska vi ta fram underlag utifrån samlingarnas olika förutsättningar. Samlingsförvaltningssystemet ska utvecklas för att stödja effektiva och myndighetsgemensamma processer samt göra informationen mer användbar.

Utveckla en proaktiv och strategisk förvaltning

Förvaltningen av SHM:s omfattande samlingar är en stor utmaning. För att skapa bättre förutsättningar för ett långsiktigt bevarande ska vi fortsätta att utveckla, effektivisera och implementera myndighetsgemensamma arbetsprocesser. Vi ska kartlägga behov och utarbeta underlag som stödjer vidareutvecklingen av en proaktiv och strategisk förvaltning.

Kunskapsuppbyggnad

Regeringens uppdrag

SHM ska verka för ökad kunskap grundad på forskning och samverkan med andra, exempelvis universitet och högskolor, och förmedla kunskap inom sitt verksamhetsområde (SFS 2014:1079).

Mål

Öka utväxlingen av den kunskap vi bygger

SHM:s verksamhet och kunskapsproduktion ska vila på vetenskaplig grund. Genom FoU och andra former av strategisk kunskapsuppbyggnad samt samverkan med externa parter utvecklar vi nya kunskaper och perspektiv. Vi ska bli bättre på att initiera kunskapsuppbyggnad utifrån våra behov och på att ta till vara och förmedla de nya kunskaperna.

Prioriteringar

Breda användningen av ny kunskap

Vi bedriver en omfattande kunskapsuppbyggnad vars potential inte fullt ut nyttjas. För att skapa största möjliga nytta internt och externt ska vi utveckla hur vi initierar ny kunskap och hur vi använder den på olika sätt och inom fler delar i myndigheten.

En tydligare integrerad FoU

Våra forsknings- och utvecklingsprojekt utgår från SHM:s FoU-program. För att få bättre utväxling av projekten och integrera dem närmare i myndighetens verksamhet ska vi utveckla hur vi initierar och prioriterar samt förmedlar och använder forskningen.

Publik verksamhet

Regeringens uppdrag

SHM ska hålla ett urval av samlingarna tillgängligt för allmänheten samt bedriva utställningsverksamhet och annan pedagogisk verksamhet (SFS 2014:1079).

Mål

Nå bredare och öka tillgängligheten

SHM:s verksamhet ska vara tillgänglig och angelägen för så många som möjligt. Det publika arbetet ska stimulera till nyfikenhet, upptäckarglädje och reflektion samt ge möjlighet till ett livslångt lärande. Vi ska erbjuda en mångfacetterad bild av historien och bjuda in till medskapande och dialog.

Prioriteringar

Nå nya grupper och hela landet

För att nå befintliga och nya grupper ska vi arbeta målgruppsorienterat. Vi ska välja metoder och kommunikationskanaler utifrån vilka vi vill nå. Vi ska även utveckla publika erbjudanden som är oberoende av geografiska förutsättningar. Vi ökar räckvidden genom strategisk samverkan med externa aktörer och är generösa med utlån ur våra samlingar.

Öka användningen av vårt utbud

Våra varumärken visar olika delar av Sveriges historia. Tillsammans ska vi ge användarna fler upplevelser och mer kunskap. Vi ska utveckla värdskap, tjänster och kommunikation som stimulerar till att ta del av fler av myndighetens erbjudanden.

Organisationsutveckling

Regeringens uppdrag

En samlad myndighet för att främja kunskapen om Sveriges historia (Kulturarvspolitik, prop. 2016/17:116).

Mål

Bli ett SHM – utveckla en effektivare verksamhet med en ekonomi i balans

SHM verkar inom många olika områden, från arkeologiska undersökningar över samlingsförvaltning, kunskapsuppbyggnad och publikt arbete till stödverksamhet. Vi ska utveckla den interna styrningen, stödet och samarbetet för att tillvarata styrkan i delarna och helheten. För att uppnå en effektiv verksamhet och vara en attraktiv arbetsplats ska vi arbeta kontinuerligt med arbetsmiljön. Vi ska tydliggöra hur vi bidrar till ett hållbart samhälle och utveckla former för arbetet.

Prioriteringar

Utveckla det interna samspelet

För att skapa en stark och sammanhållen myndighet är ett gemensamt ansvarstagande centralt. Genom att arbeta med medarbetarskap och ledarskap ska vi stärka kunskapen om och förståelsen för att vara statligt anställd. Varje medarbetare ska ta ansvar för myndigheten som helhet och för att de olika delarna ska samspela väl med varandra.

Säkra kompetensen

Ett samhälle i förändring innebär ständigt nya förutsättningar för verksamheten. För att säkra rätt bemanning för uppdraget ska vi upprätthålla och attrahera nödvändig kompetens samt utveckla kunskaps- och erfarenhetsöverföringen inom organisationen.

Skapa en sammanhållen styrning

Vi ska hushålla med statens medel och öka intäkterna. För att skapa en effektivare styrning och prioritering av våra resurser ska vi utveckla ekonomistyrningen och personalplaneringen. Därtill ska vi utarbeta verktyg som stödjer styrningsprocesserna.

Etablera effektiva och säkra infrastrukturer

Myndighetens verksamhet ska bedrivas effektivt och enligt gällande rätt. För att stödja myndighetens gemensamma behov ska vi utveckla infrastrukturer som är resurseffektiva och hållbara över tid. Vi ska tydliggöra processer, roller och ansvar samt implementera och efterleva dem.

Organisationskultur

För att lyckas med vårt uppdrag och samtidigt skapa en bra arbetsmiljö tar vi ett gemensamt och individuellt ansvar för verksamheten och varandra. I ett arbetslag där helheten är större än delarna behöver alla bidra genom att arbeta efter spelreglerna:

Skapa arbetsglädje

- Vi delar med oss av vår kunskap, visar uppskattning för varandras insatser och uppmärksammar våra framgångar
- Vi visar omtanke och hjälper varandra
- Vi visar nyfikenhet och intresse för varandra
- Vi visar varandra respekt även när våra åsikter går isär

Vara professionella

- Vi respekterar varandras roller, ansvarsområden och befogenheter
- Vi tillvaratar varandras styrkor och kompetenser
- Vi löser problem där och då de uppstår, med dem som det berör och tar hjälp när det behövs
- Vi leder genom att inspirera, prioritera och stå för våra beslut

Visa mod

- Vi vågar pröva nytt och lära av våra misstag
- Vi kommunicerar ärligt och tydligt i alla sammanhang
- Vi talar med varandra, inte om varandra
- Vi påtalar missförhållanden när vi ser dem

Så styrs SHM:s verksamhet

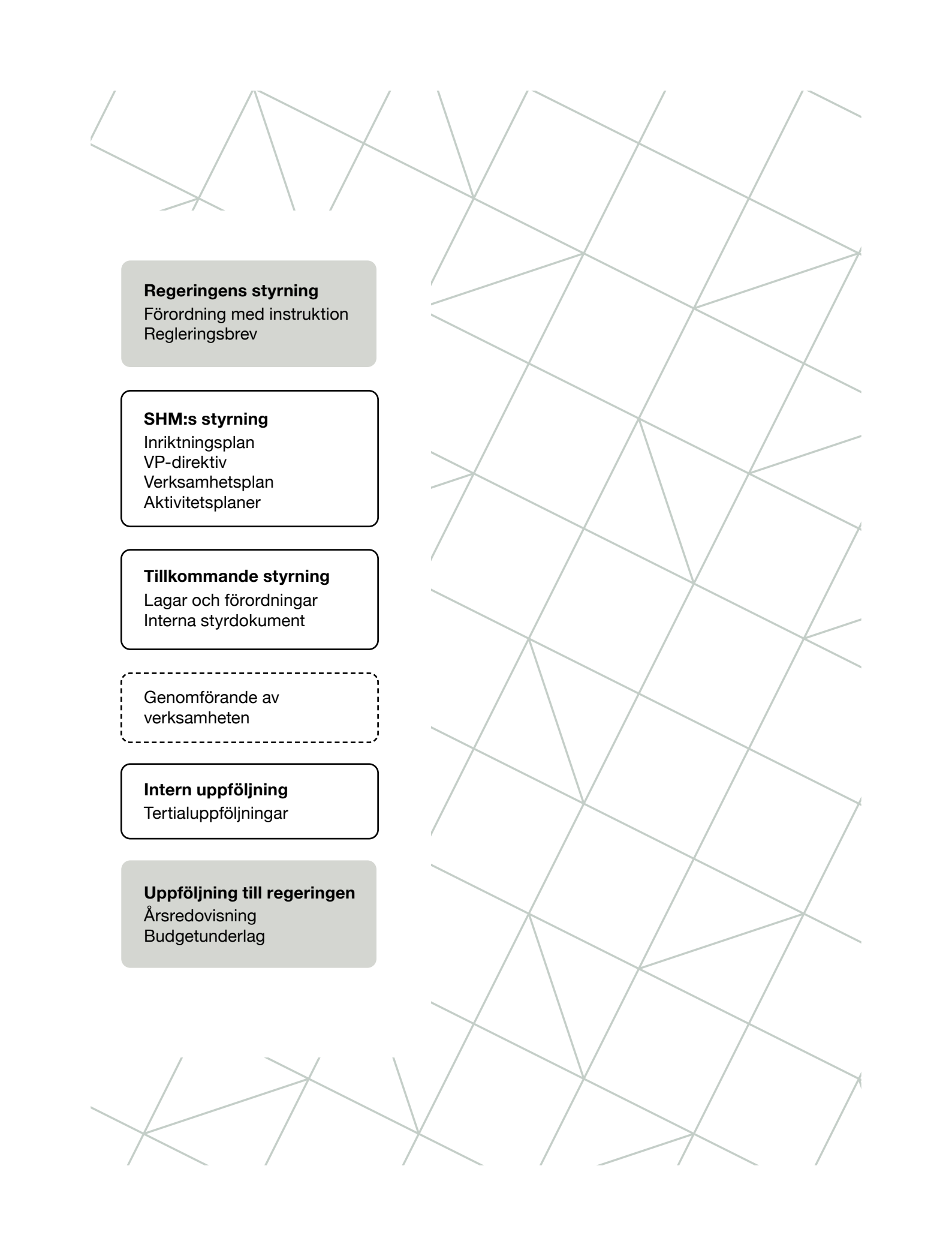
Som statlig myndighet utgår vår verksamhet från regeringens uppdrag till oss. Den långsiktiga styrningen finns formulerad i en **förordning med instruktion** (SFS 2014:1079), och i ett årligt **regleringsbrev** anges myndighetens anslagsnivå nästkommande år tillsammans med särskilda uppdrag och återrapporteringskrav.

Inriktningsplanen är, tillsammans med instruktionen, regleringsbrevet och eventuella särskilda regeringsuppdrag, styrande för vilken verksamhet som ska bedrivas och prioriteras inom myndigheten. I planen redovisas hur vi tolkar vår roll i samhället utifrån vårt uppdrag. Där presenteras också vår vision och våra fem verksamhetsgrenar med mål och prioriteringar.

Inför den årliga verksamhetsplaneringen tillkommer ett särskilt **VP-direktiv**. Det anger särskilda prioriteringar nästkommande år samt tidplan och anvisningar för processen att ta fram en **verksamhetsplan** för myndigheten och **aktivitetsplaner** för avdelningarna.

I planeringsprocessen och vid **genomförandet av verksamheten** finns olika **lagar** och **förordningar** som ska beaktas. Även inom SHM finns ytterligare **styrande dokument**. Dessa konkretiserar myndighetens styrning av respektive verksamhet. Exempel är FoU-programmet och museernas varumärkesstrategier. Var ansvar och befogenheter för verksamhetens olika delar ligger finns reglerat i myndighetens arbetsordning.

Att vi arbetar mot de fastslagna målen och enligt prioriteringarna följs upp vid **tertiäl-uppföljningar**. Den tredje och mer omfattande uppföljningen är en **årsredovisning** som lämnas till regeringen i februari. Den redovisar och analyserar hur väl vi uppfyllt våra uppdrag och hur vi använt våra resurser föregående år. En analys av myndighetens finansiella situation och behov redovisas årligen till regeringen i mars i form av ett treårigt **budgetunderlag**. Budgetunderlaget bildar tillsammans med myndighetens årsredovisning underlag för regeringens budgetproposition och nästa års regleringsbrev.

Regeringens styrning

Förordning med instruktion
Regleringsbrev

SHM:s styrning

Inriktningsplan
VP-direktiv
Verksamhetsplan
Aktivitetsplaner

Tillkommande styrning

Lagar och förordningar
Interna styrdokument

Genomförande av
verksamheten

Intern uppföljning

Tertialuppföljningar

Uppföljning till regeringen

Årsredovisning
Budgetunderlag

Summering av SHM:s mål och prioriteringar

Arkeologisk uppdragsverksamhet

Mål

Vara marknadsledande inom uppdragsarkeologi

Prioriteringar

- Öka efterfrågan på våra tjänster
- Säkra kompetensen
- Arbeta som *ett* Arkeologerna
- Utveckla ekonomistyrningen

Utveckling och förvaltning av samlingarna

Mål

Öka tillgången till samlingarna och utveckla en effektivare förvaltning

Prioriteringar

- Arbeta för en accession i balans
- Öka den digitala tillgången
- Utveckla en proaktiv och strategisk förvaltning

Kunskapsuppbyggnad

Mål

Öka utväxlingen av den kunskap vi bygger

Prioriteringar

- Bredda användningen av ny kunskap
- En tydligare integrerad FoU

Publik verksamhet

Mål

Nå bredare och öka tillgängligheten

Prioriteringar

- Nå nya grupper och hela landet
- Öka användningen av vårt utbud

Organisationsutveckling

Mål

Bli *ett* SHM – utveckla en effektivare verksamhet med en ekonomi i balans

Prioriteringar

- Utveckla det interna samspelet
- Säkra kompetensen
- Skapa en sammanhållen styrning
- Etablera effektiva och säkra infrastrukturer

Arkeologerna

Ekonomiska museet

Hallwylska museet

Historiska

Livrustkammaren

Skoklosters slott

TUMBA BRUKSMUSEUM

SVERIGES
MUSEUM OM
FÖRINTELSEN

STATENS HISTORISKA MUSEER